

Vluchtelingenjaar 1960

Het jaar 1960 werd door de Verenigde Naties uitgeroepen tot Wereldvluchtelingenjaar. Die term leek soms wat ruim gekozen: er ging erg veel aandacht naar (Oost-) Europese ontheemden, burgers die hun communistische vaderlanden ontvlucht waren. De tragiek was er niet minder om.

Zoals gebruikelijk in die tijd, gaven veel landen postzegels uit om aandacht aan te schenken aan het leed. Nederland bracht twee toeslagzegels uit naar een ontwerp van Christian de Moor en dat ontwerp werd ook gebruikt voor twee zegels van Nederlands Nieuw-Guinea, zonder toeslag (afb. 1 en 2). Dit had een uitgebreidere omnibusreeks kunnen worden, maar de Nederlandse Antillen gaven geen zegels uit voor het Vluchtelingenjaar en in Suriname werd op de zegels het internationale motief gebruikt: een ontwortelde boom (afb. 3).



Afbeelding 3: De beide zegels van Suriname (NVPH 345 en 346).

In Nederland werden verschillende acties en tentoonstellingen gehouden ter gelegenheid van het Vluchtelingenjaar, bijvoorbeeld de tentoonstelling 'Ontheemd maar ongebroken' in Den Haag (afb. 4). Ook filatelisten lieten zich niet onbetuigd: op de Philatelistenbeurs in Amsterdam was een speciale eerstedagenvelop te koop met afwijkend stempel (afb.5).

Een grote landelijke actie ter gelegenheid van Bevrijdingsdag 1960 had veel succes. Het publiek kon een speciale kaart kopen en die - gefrankeerd met een of meer Vluchtelingenzegels - sturen naar Koningin Juliana op Paleis Soestdijk. De kaarten werden daarna voorzien van een boodschap van de koningin en aan de afzenders geretourneerd. Vele tienduizenden van die kaarten moeten er heen en weer gestuurd zijn. (afb. 6).



Afbeelding 1 Zegels NVPH 736 en 737 op een eerstedagenvelop. Links op de envelop ziet men een tekening van de Franse kunstenaar Jean Cocteau, rechtsonder het embleem van de Verenigde Naties.



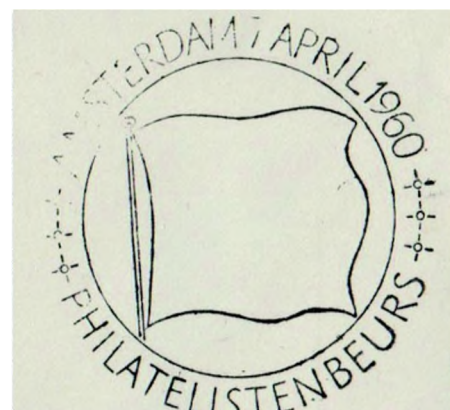
Afbeelding 2 Eerstedagenvelop uit Nederlands Nieuw-Guinea met postzegels NVPH 61 en 62 en een extra stempel van Manokwari.

Een prachtig tijdsbeeld geeft de actie die georganiseerd werd door het Jeugdcomité in Deventer, onder de naam 'Doe open'. Voor 95 cent kon men bij dat comité een serie van vijf

suikerzakjes bestellen, die dan in een speciale envelop werden toegestuurd. Ik vond zo'n envelop, maar ik vermoed dat die door de ontvanger in Delft achteraf verfraaid is door er Vluchtelingenzegels op te plakken en



Afbeelding 4: Gelegenheidsstempel van de tentoonstelling in Den Haag.



Afbeelding 5: Het stempel van de Philatelistenbeurs.



Afbeelding 7: In deze envelop werden oorspronkelijk 'Doe open'-suikerzakjes verstuurd.

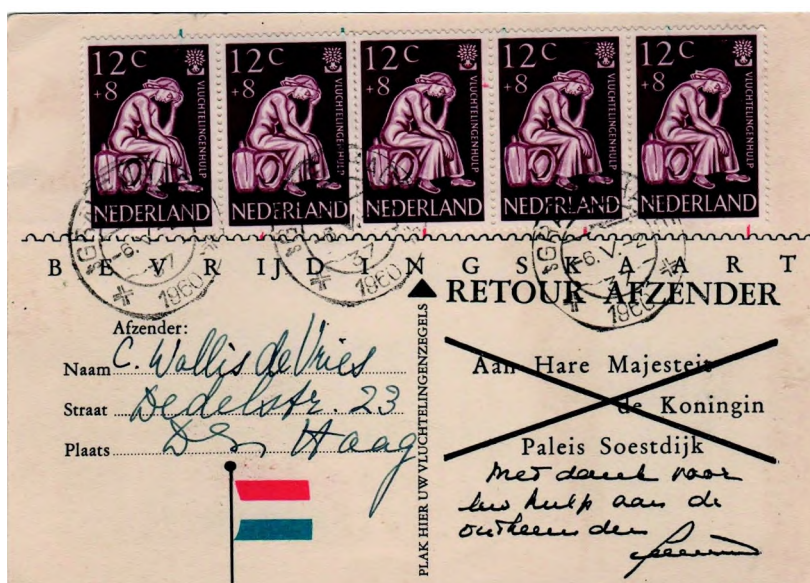
hem als aangetekende zending opnieuw naar zijn adres te versturen (afb.7).

Ten slotte: de suikerzakjes. De getoonde envelop was leeg, maar op Marktplaats heb ik vier van de vijf zakjes weten te bemachtigen (afb. 8 en voorzijde blad). Je bent een verzamelaar of je bent het niet.

J. Spijkerman



Afbeelding 8: Suikerzakjes van de actie 'Doe open', bedoeld om geld bijeen te brengen voor Poolse en Letse vluchtelingen in de opvangkampen Friedrichsfeld en Ohmstedt bij Bremen.



Afbeelding 6: Adreszijde van de Bevrijdingsdagkaart. De oorspronkelijke adressering 'Aan Hare Majesteit...' werd overdrukt met een kruis, de tekst 'Retour afzender' en de boodschap van de koningin: 'Met dank voor uw hulp aan de ontheemden'.



Beeldzijde van de Bevrijdingsdagkaart.

Suikerzakjes



In dit nummer van Novioposta wordt filatelie uitgebreid met allerlei zaken zoals ansichtkaarten. Dat ook suikerzakjes daar een onderdeel van kunnen zijn, leest u in het artikel over het wereldvluchtelingenjaar.